

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU KOMPLEKTEERIMISVALDKONNAD

ÜLDPÕHIMÕTTED.....	2
SOTSIAALTEADUSED	3
ÕIGUS	3
POLIITIKA (sh haldusjuhtimine ja rahvusvahelised suhted)	3
MAJANDUS (sh statistika).....	3
JUHTIMIS- JA ORGANISATSIOONIPSÜHHOLOOGIA.....	3
SOTSIOLOOGIA	4
INFOTEADUSED	4
GEOGRAAFIA. KARTOGRAAFIA.....	4
RAHVUSVAHELISED ORGANISATSIOONID (RVO).....	4
EUROOPA LIIT (EL)	5
HUMANITAARTEADUSED.....	6
KULTUURIUURINGUD.....	6
AJALUGU.....	6
KIRJANDUSTEADUS.....	6
FOLKLORISTIKA	7
KEELETEADUS	7
KUNST.....	7
MUUSIKA	7
TEATER, FILM, TANTS	8

ÜLDPÕHIMÕTTED

Eesti Rahvusraamatukogu toimib seadusest tulenevalt rahvusraamatukoguna, sotsiaal- ja humanitaarteaduste teadusraamatukoguna ning parlamendiraamatukoguna.

Parlamendiraamatukogu ja sotsiaalteaduste teadusraamatukogu rolli täitmiseks komplekteeritakse peamiselt õiguse, majanduse, poliitika jt ühiskonnateaduste valdkondade teavikuid. Humanitaarteaduste raamatukoguna keskendutakse eelkõige kunstide, Eesti ajaloo, kultuuriloo ning keele- ja kirjandusalaste teavikutele. Komplekteerimise eelarvest kulub 68% sotsiaal- ja 32% humanitaarteadustele (välisperioodika eelarvest vastavalt 76% ja 24%).

Eesmärk on tagada, et raamatukogus oleksid kättesaadavad olulised võõrkeelsed allikmaterjalid, eelistatult inglise, prantsuse, saksa või vene keeles. Hangitakse nii traditsioonilisi trükiseid (teaduslikud ülevaated, teatmeteosed, käsiraamatud, monograafiad, perioodika) kui ka elektroonilisi väljaandeid (andmebaasid, e-raamatud). Sõltuvalt teemast hangitakse ka erilaade – auvised, kaardid, noodid, plakatid, postkaardid.

Võimalikult ammendavalt komplekteeritakse *Estonicat*. Täpsem põhimõtete kirjeldus on toodud teavikute komplekteerimise juhendi lisa 5: [Estonica-teavikute komplekteerimise ja töötlemise juhend](#).

Arvestades Rahvusraamatukogu eesmärke ja rolli ei komplekteerita eri valdkondade õpikuid, välja arvatud Saksamaa Liitvabariigiga sõlmitud koostööleppest lähtuvalt soetatavad keeleõppematerjalid.

Komplekteerimistasandid

Välisteavikuid hangitakse vastavalt kokkulepitud komplekteerimistasanditele – teadus- või õppetööd toetav ning põhiinformatsiooni tasand.

Täpsemat kirjeldus valdkondade lõikes on toodud teavikute komplekteerimise juhendi lisa 2: [Eesti Rahvusraamatukogu komplekteerimise tasandid](#).

Koostöö

Rahvusvaheline koostöö põhineb vahetusel, mis toimub 37 institutsiooniga üle maailma. Lisaks 19 rahvusraamatukogule on nende hulgas ülikoole, teadusinstituute, riigiasutusi jt. Sisuline ja vormiline koostöö komplekteerimise koordineerimisel Eesti teadusraamatukogudega toimub Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu kogude toimkonna raames. Koostöö ELNET Konsortsiumis tugineb teadusraamatukogude litsentsiandmebaaside ühishangete kaval.

Sihtrühmad

Kogude kujundamisel lähtutakse peamisest strateegilistest sihtrühmadest: Riigikogu liikmed jt. põhiseaduslike institutsioonide esindajad, õppejõud, teadlased, spetsialistid, õpetajad, üliõpilased, gümnaasiumiõpilased ning Rahvusraamatukogu rollist olenevalt kõik Eesti ajaloo ja kultuuriloo huvilised.

SOTSIAALTEADUSED

ÕIGUS

Referent: Katrin Ordlik, Katrin.Ordlik@nlib.ee

Komplekteeritakse õiguslaseid teatmeteoseid, õigusallikate tüvitekste, seaduste kommenteeritud väljaandeid, tähtsamaid võrdleva õiguse ja rahvusvahelise õiguse trükiseid. Lisaks Eesti õiguskirjandusele hangitakse naabermaade ja Euroopa Liidu liikmesriikide, eriti Saksamaa õiguskirjandust. Eelistatud teemad: õigusajalugu, rahvusvaheline õigus, tsiviilõigus, äriõigus, intellektuaalne omand ning töö- ja sotsiaalõigus. Lähtutakse ka uutest ja aktuaalsetest õigusteemadest (mediatsioon, samasooliste kooselu jt.). Eesti õigusbibliograafia koostamisel on olulisel kohal Eesti õigussüsteemi kohta kirjutatu ning Eesti ja Eestist pärit autorite õiguslased trükised. Kitsam suund on parlamendiõigust ja teiste põhiseaduslike institutsioonide õigust käsitlevad väljaanded.

POLIITIKA (sh haldusjuhtimine ja rahvusvahelised suhted)

Referent: Kristiina Viks, Kristiina.Viks@nlib.ee

Oluliseks peetakse kolme põhikategooriat: politoloogia, haldusjuhtimine ja rahvusvahelised suhted. Eelistatakse aktuaalset akadeemilist debatti, globaliseerumisest tulenevaid muutusi ja mitmesuguseid ühiskondlikke protsesse käsitlevaid teemasid. Politoloogias keskendutakse võrdlevale poliitikale, eelkõige valitsemisele, poliitilisele osalusele, valimistele, poliitilistele ideoloogiatele ja poliitilisele kultuurile. Haldusjuhtimise keskmes on postmodernne heaoluriik, poliitika kujundamine, valitsemismustrid ja reformid. Rahvusvahelistes suhetes on tähelepanu geopoliitikal, välis- ja julgeolekupoliitikal ning diplomaatial. Valikuliselt hangitakse kodanikuühiskonna arengut ning poliitilist kommunikatsiooni käsitlevat teaduskirjandust.

MAJANDUS (sh statistika)

Referent: Kristiina Kaju, Kristiina.Kaju@nlib.ee

Majandusalase kirjanduse soetamisel arvestatakse teemade aktuaalsust Eesti kontekstis. Põhirõhk on majanduspoliitilistel käsitlustel. Põhiteemad: välisriikide majandus (eelkõige Euroopa riigid), rahandus, ettevõtlus, avaliku ja erasektori partnerlus, juhtimine, turundus ja müük, taristumajandus ja logistika. Eelistatakse teaduslikele uuringutele tuginevaid ja tunnustatud teaduskirjastuste väljaandeid. Komplekteeritakse ka statistikaraamatuid, mille hankimisel on eelistatud sotsiaalteaduslikke kvantitatiivseid uurimismeetodeid käsitlevad teavikud ja statistiliste andmete kogumikud.

JUHTIMIS- JA ORGANISATSIOONIPSÜHHOLOOGIA

Referent: Kristiina Kaju, Kristiina.Kaju@nlib.ee

Tähelepanu on juhtimist käsitleval rakenduspsühholoogia alasel teaduskirjandusel. Teemadest on esindatud juhtimispsühholoogia, organisatsioonikäitumine, eestvedamine, muutuste juhtimine, juhtimiskommunikatsioon, majandus-, müügi- ja reklaamipsühholoogia ning kliendikäitumine.

SOTSIOLOOGIA

Referent: Mai Võormann, Mai.Voormann@nlib.ee

Põhimõtteks on tänapäeva sotsioloogiakirjanduse olemasolu tasemel, mis aitab kaasa Eesti ühiskonnas esile kerkinud probleemide uurimisele ja lahendamisele. Eelistatud teemavaldkonnad: ühiskonnateaduste üldkäsitlused, nüüdisaegse sotsioloogilise teooria koolkonnad ja uusimad sotsioloogilised uurimismeetodid, riikide võrdlevad käsitlused; sotsiaalse arengu ja sotsiaalsete protsesside erikäsitlused. Kitsamalt: sotsiaalne ebavõrdsus ühiskonnaelu eri valdkondades; sotsiaalne kihistumine, selle põhjused ja tagajärjed; sotsiaalne mobiilsus ja seda mõjutavad tegurid.

INFOTEADUSED

Referent: Margit Tammur, Margit.Tammur@nlib.ee

Keskendutakse teadusraamatukogude temaatikale ning praktikast tulenevatele vajadustele. Eelistatud teemad: infohaldus, infootsing, infopädevus, infotehnoloogia raamatukogus, raamatukogude töökorraldus, kogude arendamine, lugejateenindus, lugejakoolitus, digitaalraamatukogud, raamatukogude ajalugu.

GEOGRAAFIA. KARTOGRAAFIA

Referent: Tiina Kruup, Tiina.Kruup@nlib.ee

Kogu kujundamisel lähtutakse eelkõige kaardikogust ning hangitakse tööks kaarditeavikutega vajalikku kirjandust järgmistel teemadel: geoinformaatika, globaalsed navigatsioonisüsteemid, digitaal- ja veebikartograafia, kaardiõpetus koolides, geograafia ja kartograafia ajaloo teatmeteosed, regionaalgeograafia, inim- ja loodusgeograafia valdkonnad, ökoloogia, suure lugejahuvi tõttu ka reisijuhid.

RAHVUSVAHELISED ORGANISATSIOONID (RVO)

Referent: Marika Lillemäe, Marika.Lillemae@nlib.ee

Depooraamatukoguna võimaldatakse juurdepääsu järgmiste rahvusvaheliste organisatsioonide publikatsioonidele ja dokumentidele: ÜRO (koos allorganisatsioonidega ICAO, ILO, IMF, IMO, UNESCO, WHO, WORLD BANK, WTO), OECD, EBRD, OSCE, UNWTO, AI, EFTA, COE, IOM, IPU, NATO, OPEC, UNICEF ja WIPO. Peamiselt hangitakse ametlikke dokumente, kohtulahendeid, rahvusvahelisi lepinguid, kommentaare, analüüse ja statistikakogumikke, aastaraamatuid, konverentside materjale, aruandeid, toimetisi. Olulisel kohal on rahvusvaheliste lepingute kommentaarid ja Euroopa Nõukogu publikatsioonid.

Temaatika: inimõigused, rahvusvaheline õigus, rahuvalve, julgeolek, keskkond, rahvastik, majandus, tervishoid, lennundus, merendus, haridus, turism jt.

EUROOPA LIIT (EL)

Referent: Katrin Ordlik, Katrini.Ordlik@nlib.ee

Keskendutakse Euroopa Liidu õiguskirjandusele, Euroopa Parlamendi peateemadele ja ELi avaliku sfääri aktuaalsetele teemadele. Põhisuunad: ELi institutsioonid, ELi õigus; energia ja transport; ettevõtlus ja tööstus; haridus ja kultuur; infoühiskond ja meedia; inimõigused; ühine välispoliitika; justiits- ja siseasjad; ELi muu rakenduspoliitika.

HUMANITAARTEADUSED

KULTUURIUURINGUD

Referent: Elo Jakobson, Elo.Jakobson@nlib.ee

Humanitaar- ja sotsiaalteaduste distsipliinide, Eesti kultuuri ja kultuuriloo uurimist, maailma konteksti paigutamist ja võrdlevuuringute tegemist toetav kirjandus. Teemavaldkonnad: kultuurilugu (kultuuriliselt, ajalooliselt ja geograafiliselt lähipiirkondi puudutav; saksa kultuuriruum, Baltimaad, Venemaa, Põhjamaad, Euroopa); kultuuriteooria; tänapäeva kultuuriuuringute kesksed teemad (popkultuur, interdistsiplinaarsed kultuuriuuringud jm); rahvuskultuurid, etnoloogia.

Kitsamad suunad: baltisaksa kultuur; Ida-Euroopa kultuurilugu; kultuuriuuringuid toetavad käsitlused ja teatmeteosed filosoofia alldistsipliinidest (sh kultuurifilosoofia; filosoofia ajalugu kui mõttelugu); usundiloolised allikad ja materjalid (sh tänapäeva religioossed suundumused maailmas).

AJALUGU

Referent: Aita Korb, Aita.Korb@nlib.ee

Põhitähelepanu on Eesti ajaloo uurimist toetavatel teatmeteostel ja teaduskirjandusel. Eelistatud on nende maade ajaloo käsitlused, millega Eestil on ajaloolisi sidemeid, võimalikult ammendavalt püütakse komplekteerida varauusaegset Läänemere regiooni käsitlevaid uurimusi. Teiste ajalooperioodide ja piirkondade puhul piirdatakse üldkäsitluste ja kaalukamate monograafiatega. Kõigi teavikute puhul on kriteeriumiks väljaande teaduslik tase.

KIRJANDUSTEADUS

Referent: Signe Suursoodi, Signe.Suursoodi@nlib.ee

Hangitakse teaduskirjandust, mis toetab eesti kirjandusteaduse ja -ajaloo ning võrdleva kirjandusteaduse uurimist ning võimaldab ülevaadet eri rahvaste kirjandusloost. Keskendutakse nende rahvaste kirjanduslugudele ja käsitlustele, kes on enam mõjutanud eesti kirjanduse kujunemist ja arenemist, lisaks Euroopa riikide, Ameerika Ühendriikide ja Venemaa uurimustele.

Eelistatud teemavaldkonnad: võrdlev kirjandusteadus, kirjanduse suhted teiste kultuuri- ja ühiskonnaelu valdkondadega, ajaloo, filosoofiaga jm, maailmakirjandus, tõlkekirjandus ja tõlkimine, eri rahvaste kirjandusajalugu, üldine kirjandusajalugu (alates 17. sajandist, varasem osa üldkäsitletaval tasemel), kirjandusvoolud, rahvuslikesse kirjanduskaanonitesse kuuluvate autorite ja maailmas tuntud autorite loomingu käsitlused, kirjandusteooria, kirjanduskriitika.

Eri rahvaste kirjandusajalugu ja teatmeteoseid komplekteeritakse lisaks põhikeeltele vajadusel ka rahvuskeeletes.

Ilukirjandusest komplekteeritakse maailma kirjandusklassikat ja eri maade kirjanduskaanonisse kuuluvaid tekste. Klassikute puhul eelistatakse tänapäeval kommenteeritud akadeemilisi väljaandeid, uue ilukirjanduse puhul (esmailmumised) pööratakse tähelepanu maailma

suuremate kirjanduspreemiate laureaatide teostele (Nobeli preemia, Bookeri preemia, Pulitzeri preemia jt) ning väga valikuliselt teistele maailmas enam kõneainet pakkunud autorite loomingule.

FOLKLORISTIKA

Referent: Signe Suursöödi, Signe.Suursoodi@nlib.ee

Komplekteeritakse rahvaeeposi ja tekstikogumikke, muinasjuttude, rahvalaulude ja lühivormide kogumikke. Võimalusel hangitakse neid ka originaalkeeles. Folkloristika osas pööratakse tähelepanu nii klassikalistele kui ka tänapäeva folkloori uurimustele.

KEELETEADUS

Referent: Signe Suursöödi, Signe.Suursoodi@nlib.ee

Kogu sisaldab teatmeteoseid, valdkonna olulisi monograafiad, eri keelte sõnaraamatuid (etümoloogilised, seletavad, fraseoloogilised jm).

Keskendutakse Eestis enam uuritavatele keeltele, samuti eesti keelt ja keeleteadust mõjustanud keeltele, oluliseks peetakse ka nende keelte ajalukku, keelekontaktidesse ja dialektoloogiasse puutuvat, samuti akadeemilisi grammatikakäsitlusi.

Kitsamad suunad: üldkeeleteadus, keeleteaduse ajalugu, koolkonnad ja suunad, keelefilosoofia, semiootika, tõlketeooria, sotsiolingvistika, semantika, tekstilingvistika ja diskursusanalüüs. Ülevaatlikul tasemel hangitakse retoorika, värsiõpetuse, foneetika, fonoloogia, grammatika ja leksikoloogia ning keeletüpoloogia alast kirjandust.

KUNST

Referent: Eha Garšnek, Eha.Garshnek@nlib.ee

Põhisuund on teaduskirjandusel, mis toetab eesti kunstiajaloo ja -teaduse uurimist, kunstiajaloo põhiallikail ning nüüdisaegsetel käsitlustel.

Eelistatud teemavaldkonnad: kunsti- ja arhitektuuriajalugu ning -teooria; kunstiteadus, filosoofia, -esteetika, -psühholoogia, -historiograafia ja -kriitika ning maailma kunstiajalugu stiilide ja voolude kaupa eri perioodidel.

Kitsamalt: linnaehitus ja arhitektuur, maastiku- ja aiaarhitektuur, skulptuur, maalikunst, graafika, tarbekunst (keraamika, metall, tekstiil, mood, juveel, klaas, mööbel), sisekujundus ja -arhitektuur, graafiline disain, tootedisain ja fotograafia. Esindatud on ka kunstiraamatukogundust käsitlev kirjandus.

MUUSIKA

Referent: Nansi Leppik, Nansi.Leppik@nlib.ee

Muusikakirjanduse soetamisel on p ohir ohk allikmaterjalidel: teatmeteostel, muusikabibliograafiatel, heliloojate teoste kataloogidel jm. Olulisemad teemad: tänapäeva k sitlused muusikaajaloost, hõlmates nii lääne muusikakultuuri, sh. popmuusikat, kui ka maailma rahvaste muusikat; samuti k sitlused muusikasotsioloogiast, -etnoloogiast, -pedagoogikast, -psühholoogiast ja -teooriast; uurimused heliplaadi ajaloost, tootmisest ja salvestamisest; muusikaraamatukogundust käsitlev kirjandus.

Nootide ja helisalvestiste puhul peetakse oluliseks Eesti ja väliseesti heliloojate teoste väljaannete võimalikult täieliku kogu loomist. V lismuusika komplekteerimisel hangitakse eelkõige Lääne klassikalise muusika p hirepertuaari, hõlmates nii instrumentaal- ja vokaalmuusika kui ka muusikateatri  anreid. Suurema tähelepanu all on ka Põhjamaade muusika – klassikalised t hteosed ja nimekate tänapäeva heliloojate teosed. Samuti hangitakse roki ja d z ssi paremikku, eri rahvaste p rimusmuusikat ning filmimuusikat.

TEATER, FILM, TANTS

Referent: Meeli Karu, Meeli.Karu@nlib.ee

Teatri-, filmi- ja tantsualase kirjanduse hankimisel eelistatakse teatmekirjandust ja ajaloo ülevaateid, mida täiendavad teooria, žanrid ja liigid ning eri maade teatri- ja filmikunst. Eelistatud on Eesti teatri- ja filmiteadlaste uurimisteemadega seotud kirjandus, lisaks kokkupuutepunktid teiste valdkondadega, nt filmimuusika, stsenograafia, *performance*, disain filmikunstis.